

Borove znanstvene metode

Slovani v letih 664, 705 in 720 vdrli v langobardsko Furlanijo, o čemer poroča Pavel Diakon. Če je pri tem morda senzacionalistično pretiraval, še ne pomeni, da si je te napade v celoti izmislil.

O začetku slovanskega naseljevanja v Noriku (Karantaniji) vemo še manj. Brez dvoma je naselitveni val v to deželo prihajal tako s severa kot z jugovzhoda, kot piše B. Grafenauer v knjigi "Zgodovina Slovencev" (Ljubljana, 1979, str. 101). Leta 593 so bili Slovani že v okolici Lienza (Aguntum) na Tirolskem. Slovanski toponimi v tej deželi torej niso nobena zgodovinska uganka.

Dober dokaz za priselitev naših prednikov v drugi polovici 6. stoletja je tudi dejstvo, da noben zgodovinski vir ne omenja Slovanov na našem ozemlju pred tem časom. Prokopij poroča o germanskih Gotih, Herulih, Gepidih in Langobardih v Panoniji, ne pa o Slovanih ali Venetih. Tomažičeva trditev, da so bili antični Noričani, Tavriski, Istri in Karnijci slovenska ljudstva, ne temelji na prav nobenem viru. Najbrž je to izvedel od Šavlija, ki je pobral pri Trstenjaku, ki si je stvar lepo izmislil.

Slovensko-venetskih apostolov, ki z govorjeno in pisano besedo vztrajno in neutrudno širijo svojo vero doma in po svetu, ta moj člančič seveda ne bo prepričal. Pa ostajmo še naprej vsak pri svojem, kličem v duhu aktualnega pluralizma. Uživajmo in veselimo se v različnosti. Nikdar nisem mislil, da je zgodovinska znanost pretirano resna zadeva. Še najmanj, če gre za "venetologijo".

Janez Peršič

Neizmerno nesmiselno in polno napak je skoraj vse, kar napišejo slovenski "venetologi" o svoji stroki. Da ne bi spet zapravljali časa, svojega in bralcev, in časopisnega prostora s podrobnejšim dokazovanjem, naj to trditev ponazorim s kratkim in ilustrativnim primerom iz nedavnega Borovega pisanja o tem predmetu (DELO, KL, 22. junija 1989).

Bor pravi, da Pavel Diakon "omenja...", da je neki langobardski voditelj potegnil iz ribnika, ki so mu v tistih krajih (podčrtal Janez Peršič) rekli lama, novorojenčka...". To humano dejanje naj bi se po Borovem mnenju zgodilo nekje ob Baltiku. Bor tudi pravi, da se lahko prepričamo o slovenskem izvoru besede lama, če pogledamo v Bezlajev etimološki slovar pod geslom lom. Na osnovi teh dejstev je sedaj, kot trdi sam, popolnoma prepričan o najstarejši jezikovni povezavi med Baltikom in Jadranom.

No, ta zadnja formulacija pravzaprav ni v nasprotju z znanostjo, saj sem o tesni jezikovni povezavi med obema deloma Evrope prepričan tudi sam, namreč o sorodstvu med Zahodnimi in Južnimi Slovani. Drugače pa ga Bor spet lomi. Za dokaz navedimo omenjeni odlomek iz Pavla Diakona v latinščini in v slovenskem prevodu:

"... et quia eum de piscina, quae eorum lingua 'lama' dicitur, abstulit, Lamissio eidem nomen inposuit." "In ker ga je rešil iz ribnika, ki se v njihovem jeziku imenuje 'lama', mu je dal ime Lamisio."

Gre torej za jezik Langobardov in ne za jezik tistih krajev. Boru-pesniku bi se moglo takšno poetsko licenco še dopustiti, Boru, ki se gre znanstvenika, pa je težje oprostiti ta spodrseljaj, saj na njegovi osnovi izvaja napačen in zavajajoč sklep širših razsežnosti. Upravičeno se lahko sprašujemo, kako neki bi Bor mogel dešifrirati venetščino, če nepravilno bere celo latinščino, opremljeno s slovenskim prevodom? (Pavel Diakon, Zgodovina Langobardov, I, 15, Ljubljana 1988).

Poleg tega mi na noben način ni jasno, kaj lahko glede avtohtonosti Slovencev na njihovem današnjem ozemlju dokazuje beseda, ki jo danes najdemo tako pri Litvancih kot pri Bolgarih. Predniki Slovencev so jo najbrž prinesli s seboj izza Karpatov.

Pri takih znanstvenih metodah bodo "Editiones Venetae" zvenečega imena, predstavljene v slovenskih dvorinah

O Venetih in nastanku Slovencev

raznih barv, še naprej samo pavje perje, s katerim se bo pokrivalo naivno navdušenje njihovih avtorjev nad lastno neznanstveno lahkovernostjo in varljivim občutkom prepotentnosti. Zadnjič mi je nekdo mimogrede rekel, da "venetologija", čeprav res nima veliko opraviti z znanostjo, vendarle dviguje slovensko samozavest. "Že mogoče, ampak samozavest pobebavljenih", sem ga zavrnil.

Janez Peršič

Ko se je končno iztekla Borova "venetska nadaljevanka", lahko ugotovimo, da je avtor zmagel v osmih dvojnih podlistkih in polemičnih zapisih ter "post scriptumu?" zoper mojo kritično presojo njegovih hipotez vsaj poskus dokazovanja le v "boróvi" (Plet.) interpretaciji atestinskih črkarskih ("gramatikalnih" – prvi pomen grške besede "tò grámmá" je namreč črka!) tablic. V več kot 450 vrsticah svojih (in Korenovega) polemičnih zapisov kot odgovor na mojo presojo trka le na atestinske tablice, ni pa niti poskusil odgovoriti na kratkih 38 bistvenih vrst moje presoje, v katerih opozarjam na vire o naselitvi naših slovenskih prednikov v novi domovini in na rezultate jezikoslovja o spremembah slovenskega jezika od Freisinških spomenikov okr. 1000 do danes (kar onemogoča domnevo, da bi ostal "slovenski jezik" jezik Venetov v bistvu isti kar 3000 let (od 1000 pr. Kr. do Pleteršnika 1894/95 po Kr.), poleg tega pa ga glede na njegovo nespodobno in neresnično trditev o slovenskih zgodovinarjih naravnost vprašujem, "kateri slovenski zgodovinar je na Dunaju napravil kariero"? Torej dolge pisarije, ki skušajo "dokazovati" le v slogu, ki ga je označil že Prešeren v "Literarnih šalah": Wem 's sonst an Waffen fehlt, nun der nimmt in der Regel/zuletzt die Zuflucht zu dem nächsten besten – Flegel (v približnem Župančičevem prevodu: Kdor nima orožja več, to jasno je za slepca, /poslužil se bo pač – i , saj ga vidiš – cepca!). Bora pa mi v tem pogledu res ni treba posnemati in ga zaradi tega kar samega zapuščam v živalski družini, ki jo je v polemiki klical na pomoč, ter prehajam k stvari.

Najprej sem k njegovi polemiki dolžan dva stvarna popravka. Vzrok za moj zapis ni bila kakršnakoli moja nestrpnost ali celo jeza, ker je atestinske tablice odkril Bor in ne jaz, kot bájata Bor in Koren: za mnenje o različnih zgodovinskih teorijah – med njimi pač tudi Borove ni bilo mogoče izpustiti – me je prosil kar sam glavni in odgovorni urednik Teleksa Stane Trbovc in mi zaradi tega trikrat telefoniral, da sem mu ustregel (časnikar "po božji volji" bi bil seveda toliko pošten, da bi to sam razkril vsaj tedaj, ko je v svojem časniku objavil napade na članek, ki ga je izprosila).

Dalje: "tertium comparationis" med Borom in Chales-jem je pri meni le njuna skupna vera v nespreminjanje jezika skozi tisočletja, ne pa vprašanje "falsifikatov",